

Jegyzőkönyv
a Budapest I. kerületi Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat
2016. június 10-én megtartott üléséről

Az ülés helye: Budapest, I. Kapisztrán tér 1., III. em. Képviselői szoba

Az ülés kezdete: 11⁰⁰

Az ülés vége: 11³⁰

Jelen voltak: Dóczi Dimitrova Evelina, elnök
Dóczi Violetta, alelnök
dr. Menyhárt Krisztina, nemzetiségi képviselő
Mészáros Gabriella, testületi ügyintéző

A jegyzőkönyvet Mészáros Gabriella vezette.

Dóczi Dimitrova Evelina, elnök megállapította, hogy a testület három fővel határozatképes, és megnyitotta az ülést. Szavazása bocsátotta a jegyzőkönyv hitelesítő személyére, valamint a napirendre vonatkozó javaslatot.

29/2016. (VI. 10.) BBNÖ sz. határozat

A Budavári Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete úgy határoz, hogy a 2016. június 10-i ülés jegyzőkönyv hitelesítőjévé Dóczi Violetta képviselőt választja meg.

(3 szavazatból 3 igen szavazattal egyhangúlag ELFOGADVA)

30/2016. (VI. 10.) BBNÖ sz. határozat

A Budavári Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete úgy határoz, hogy a 2016. június 10-i ülésének napirendjét az alábbiak szerint határozza meg:

1. Beszámoló rendezvényekről (szóbeli előterjesztés)
2. Javaslat az elnöknek negyedéves BKV bérlet vásárlására (szóbeli előterjesztés)
3. Egyebek

(3 szavazatból 3 igen szavazattal egyhangúlag ELFOGADVA)

1. napirendi pont: Beszámoló rendezvényekről (szóbeli előterjesztés)

Dóczi Dimitrova Evelina, elnök elmondta, 2016. május 24-én került megrendezésre a „Magyarország és keleti kereszténység – kultuszok, templomok, nyelvemlékek” kerekasztal konferencia. A rendezvényen a Budavári Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat képviselője, dr. Menyhárt Krisztina is közreműködött előadóként. A rendezvény meghívója és programja a jegyzőkönyvhöz csatolásra kerül.

2016. május 26-27-én Budapesten, az Országos-Rabbiképző-Zsidó Egyetem szervezésében megrendezésre került "A család egykor és ma 3." c. konferencián Menyhárt Krisztina tartott előadást „A bolgár kertészek családi és nemzeti szerkezete a XX. sz. első felében" címmel. Az előadás bemutatta a bolgár kertész családok jelentőségét a termelés szervezésében, a bolgár közösség szerkezetét a családalapítás szempontjából és kitért a változásokra, amelyek az elmúlt évtizedekben mentek végbe.

A Budavári Gyermeknapon, 2016. május 29-én bolgár gyermek néptáncsoport is fellépett. A fellépésnek nagy sikere volt, a Roszica bolgár gyermek néptáncgyűttes fellépését Önkormányzatunk 70.000,-Ft-tal támogatta. A fellépésről készített fotók a jegyzőkönyv mellékletét képezik.

Menyhárt Krisztina 2016. június 3-4-én, Pécsen előadást tartott a Lénau Egyesület és a Pécsi Tudományegyetem által szervezett Nyelv, kultúra, etnicitás ... - identitás" c. konferencián. Az előadás címe "A bolgár nemzetiség demográfiai és nyelvi helyzete", témája a bolgár közösség nyelvi helyzetének bemutatása a népszámlálási adatok tükrében, illetve a bolgár közösségben végzett nyelvészeti kutatások ismertetése.

31/2016. (VI. 10.) BBNÖ sz. határozat

A Budavári Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadja az alábbi rendezvényekről szóló elnöki beszámolót:

- 2016. május 24-én került megrendezésre a „Magyarország és keleti kereszténység – kultuszok, templomok, nyelvemlékek” kerekasztal konferencia. A rendezvényen a Budavári Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat képviselője, dr. Menyhárt Krisztina is közreműködött előadóként.
- 2016. május 26-27-én Budapesten, az Országos-Rabbiképző-Zsidó Egyetem szervezésében megrendezésre került "A család egykor és ma 3." c. konferencián Menyhárt Krisztina tartott előadást „A bolgár kertészek családi és nemzeti szerkezete a XX. sz. első felében" címmel. Az előadás bemutatta a bolgár kertész családok jelentőségét a termelés szervezésében, a bolgár közösség szerkezetét a családalapítás szempontjából és kitért a változásokra, amelyek az elmúlt évtizedekben mentek végbe.
- A Budavári Gyermeknapon, 2016. május 29-én bolgár gyermek néptáncsoport is fellépett. A Roszica bolgár gyermek néptáncgyűttes fellépését Önkormányzatunk 70.000,-Ft-tal támogatta.
- Menyhárt Krisztina 2016. június 3-4-én, Pécsen előadást tartott a Lénau Egyesület és a Pécsi Tudományegyetem által szervezett Nyelv, kultúra, etnicitás ... - identitás" c. konferencián. Az előadás címe "A bolgár nemzetiség demográfiai és nyelvi helyzete", témája a bolgár közösség nyelvi helyzetének bemutatása a népszámlálási adatok tükrében, illetve a bolgár közösségben végzett nyelvészeti kutatások ismertetése.

(3 szavazatból 3 igen szavazattal egyhangúlag ELFOGADVA)

2. napirendi pont: Javaslat az elnöknek negyedéves BKV bérlet vásárlására (szóbeli előterjesztés)

Dóczi Dimitrova Evelina, elnök: kérte, hogy a Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat támogassa, hogy elnökként maga is negyedéves BKV bérletet vásárolhasson, az utazási költségei megtérítése érdekében.

32/2016. (VI. 10.) BBNÖ sz. határozat

A Budavári Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete úgy határoz, hogy negyedéves BKV bérletet vásárol Dóczi Dimitrova Evelinának, képviselői munkájuk végzéséhez.

(3 szavazatból 3 igen szavazattal egyhangúlag ELFOGADVA)

További hozzászólás nem lévén az elnök az ülést bezárta.

Budapest, 2016. június 20.

Dóczi Violetta
jegyzőkönyv-hitelesítő

Dóczi Dimitrova Evelina
elnök

JELENLÉTI ÍV

**a Budavári Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat
2016. június 10-i üléséhez**

A nemzetiségi önkormányzat részéről:

Dóczy Dimitrova Evelina, elnök

Dóczy Dimitrova Evelina
.....

Dóczy Violetta, alelnök

Dóczy Violetta
.....

dr. Menyhárt Krisztina, képviselő

Menyhárt Krisztina
.....

Violetta
A Hivatal részéről:

Mészáros Gabriella, testületi ügyintéző

.....

Budapest I. kerületi Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat
1014 Budapest, Kapisztrán tér 1.

MEGHÍVÓ
a Budapest I. kerületi Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat
2016. június 10. 11⁰⁰ órai kezdettel
ülésére

Az ülés helye: Budapest, I. Kapisztrán tér 1., III. em. Képviselői szoba

Javasolt napirend:

1. Beszámoló rendezvényekről (szóbeli előterjesztés)
2. Javaslat az elnöknek negyedéves BKV bérlet vásárlására (szóbeli előterjesztés)
3. Egyebek

Budapest, 2016. június 6.

Dóczi Dániel
Dóczi Dániel EVELINA
elnök

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívjuk az ELTE BTK és a Bolgár Kulturális Fórum által szervezett tudományos ülészsakra, amelynek címe „*Magyarország és a keleti kereszténység – kultuszok, templomok, nyelvemlékek*”, ideje: 2016. május 24. (kedd).

Helyszín: 1088 Budapest Múzeum krt. 4/D
Könyvtárterem

Részvételére számítunk!

A szervező bizottság nevében:

Dr. Dudás Mária
Dr. Menyhárt Krisztina

Támogatók:

BUDAVÁRI BOLGÁR NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT

ПОКАНА

Най-учтиво Ви каним на конференцията, която се организира от Будапещенския университет „Л. Йотвьош” и Българския културен форум със заглавие „*Унгария и източното християнство – култове, църкви и езикови паметници*“, на 24 май 2016 г.

Място на проявата: 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/D
Библиотека

Очакваме Ви!

От името на организационния комитет:

Д-р Мария Дудаш
Д-р Кристина Менхарт

Magyarország és a keleti kereszténység –
kultuszok, templomok, nyelvemlékek
Budapest, 2016. május 24.

MAGYARORSZÁG ÉS A KELETI KERESZTÉNYSÉG – KULTUSZOK, TEMPLOMOK, NYELVEMLÉKEK

**KERÉKASZTAL-KONFERENCIA
A MAGYARORSZÁGI BOLGÁR ORTODOX EGYHÁZKÖZÖSSÉG 100. ÉVFORDULÓJA
ÉS A SZLÁV ÍRÁSBELISÉG ÉS KULTÚRA NAPJA ALKALMÁBÓL**

2016. MÁJUS 24., BUDAPEST

SZERVEZŐK:

**ELTE BTK SZLÁV FILOLÓGIAI TANSZÉK
BOLGÁR KULTURÁLIS FÓRUM**

A KONFERENCIA TÁMOGATÓI:

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

EMBERI ERŐFORRÁS TÁMOGATÁSKEZELŐ (NEMZ-KUL-16-0117)

BUDAVÁRI BOLGÁR NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT

Magyarország és a keleti kereszténység –
kultuszok, templomok, nyelvemlékek
Budapest, 2016. május 24.

SZT. CIRILL ÉS SZT. METÓD BOLGÁR ORTODOX TEMPLOM, BUDAPEST

Magyarország és a keleti kereszténység –
kultuszok, templomok, nyelvemlékek
Budapest, 2016. május 24.

PROGRAM

2016. május 24.

ELTE BTK, D ép. Könyvtárterem

Üléselnök: Terdik Szilveszter

10,00: A konferenciát megnyitja: Dr. Lukács István, a Szláv és Balti Intézet igazgatója

	Előadó neve	Előadás címe
10,30-10,45	Terdik Szilveszter (Iparművészeti Múzeum)	<i>Változó nyelvhasználat a hazai görögkatolikus közösségekben. Amiről az ikonok tanúskodnak</i>
10,45-11,00	Dudás Előd (ELTE-BTK Szláv és Balti Filológiai Intézet)	<i>Magyarországi szlovén kéziratos énekeskönyvek Kétvölgyön</i>
11,00-11,15	Tóth-Révész Éva (SZTE BTK Történeti Segédtudományok Tanszék)	<i>A keleti kereszténység a kora Árpád-korban</i>
11,15-11,30	Golub Xénia (Országos Széchényi Könyvtár)	<i>A grábóci szerb ortodox monostor művelődés- és művészettörténeti jelentősége</i>
11,30-11,45	Zsilák Mária (Selye J. Magyar Egyetem, Komárno)	<i>Magyarországi szlovák települések keleti rítusú nyelvemlékei</i>
11,45-12,00	Vita	
12,00-13,00	Ebédszünet	

Üléselnök: Puskás Bernadett

	Előadó neve	Előadás címe
13,00-13,15	Császári Éva (ELTE-BTK Szláv és Balti Filológiai Intézet)	<i>A bükk-szentkereszt arany miatyánk</i>
13,15-13,30	Puskás Bernadett (Nyíregyházi Főiskola)	<i>Szent Paraszkéva és a Kárpát-vidék női szentjei az ikonfestészetben</i>
13,30-13,45	Berényi Mária (Magyarországi Románok Kutatóintézete)	<i>Román ortodox egyház a két világháború közötti Magyarországon</i>
13,45-14,00	Dudás Mária (ELTE-BTK Szláv és Balti Filológiai Intézet)	<i>Egy XVII. századi bolgár kézirat nyelvi sajátosságai (Тухонравовски дамацки)</i>
14,00-14,15	Papp Izabella	<i>Az ortodox vallás szerepe a magyarországi görögség emléanyagában</i>
14,15-14,30	Papadopoulosz Petkova Adriana (Bolgár Kulturális Fórum)	<i>Vallás és hagyományos kultúra a magyarországi bolgároknál</i>
14,30-15,00	Vita	
15,00-15,15	Kávészünet	

Magyarország és a keleti kereszténység –
kultuszok, templomok, nyelvemlékek
Budapest, 2016. május 24.

Üléselnök: Földváry Miklós

	Előadó neve	Előadás címe
15,15-15,30	Nagy Márta (Debreceni Egyetem)	<i>Templomábrázolás Hrisztofor Zefar Szent Naum-metszetén</i>
15,30-15,45	Földváry Miklós (ELTE BTK Ókortudományi Intézet)	<i>Grekofil latinok: egy „műgörög” szertartás az államalapítás korából</i>
15,45-16,00	Menyhárt Krisztina (ELTE-BTK Szláv és Balti Filológiai Intézet)	<i>Szt. Marina/Antiochiai Szt. Margit kultusza a bolgár és a magyar néphitben</i>
16,00-16,15	Pozsgai István (NyME SEK BDPK FIKI Orosz Nyelv és Irodalom Tanszék)	<i>A tőszámnevek névszókkal alkotott kapcsolatai a Codex Zographensisben</i>
16,15-16,30	Cselényi István (Görögkatolikus Egyház)	<i>A magyar görögkatolikus egyház</i>
16,30-16,45	Kamen Mihajlov (ELTE-BTK Szláv és Balti Filológiai Intézet)	<i>Книзи и православен канон [Könyvek és pravoszláv kánon]</i>
16,45-17,00		Vita
17,00-tól		Zárszó

Magyarország és a keleti kereszténység –
kultuszok, templomok, nyelvmélekek
Budapest, 2016. május 24.

ABSZTRAKTOK

Berényi Mária: *Román ortodox egyház a két világháború közötti Magyarországon*

1918-ban a trianoni Magyarországon maradt románság sajátos helyzetbe került: itt maradt értelmiség nélkül. A tanítók és a papok átlépték az országhatárt, Romániába menekültek. A magyarországi kisebbségek között a legelesettebb állapotban a románság volt. Roppant nehéz, szinte kilátástalan helyzetbe került. Nemcsak kis létszáma miatt, hanem elsősorban azért, mert oktatási intézményhálózata, kulturális infrastruktúrája nem volt, hisz a kulturális, történelmi és vallási központok Romániában maradtak. Az itt működő kevés pap és tanító a mostoha körülmények ellenére, a lehetetlennel is dacolva, megpróbálta a kulturális, vallási és oktatási életet újraindítani. A román kultúra és nyelv ápolásának feladata a kis létszámú iskola mellett elsősorban a családi közösségekre és az egyházakra maradt.

Császári Éva: *A bukkszentkereszti arany miatyánk*

Az Aranymiatyánk a népi imák egyik sajátos típusát képviseli. A népi (profán, apokrif) imádság olyan, a kereszténységgel szorosan összefüggő folklórműfaj, amely közös európai örökség, és amely tükrözi az egyes nemzetek sajátos tudatát, szellemiségét. Az Aranymiatyánk a nagyhét tipikus imádsága volt. A szlovák ajkú bukkszentkereszti hívek közé ún. koldus (žobrak) közvetítésével juthatott el. Ez az imádság több változatban, kézzel és magyar helyesírással írt formában maradt fenn. Mivel Erdélyi Zsuzsanna már az 1970-es években hasonló szövegeket jegyzett le egyes római és görög katolikus észak-kelet magyarországi településeken, ezért az Aranymiatyánk feltehetően regionális jellegű specifikum volt. Egyedisége abban is rejlik, hogy Bukkszentkereszten kívül egyetlen magyarországi szlovák nyelvszigeten sem ismert ez a népi imádságfajta, amelyet nagybőjt idején imádkoztak a templomban.

Magyarország és a keleti kereszténység –
kultuszok, templomok, nyelvemlékek
Budapest, 2016. május 24.

Cselényi István Gábor: *A magyar görögkatolikus egyház*

A magyarság még az őshazában először a keleti egyházzal találkozott. A honfoglalás után első püspöke Hierotheosz volt. A keleti országrészben – főleg a nemzetiségek körében – fennmaradt a bizánci kereszténység. Az 1646-os ungvári és az 1700-as gyulafehérvári unió után jött létre a Rómával egyesült vagy görögkatolikus egyház. A munkácsi egyházmegyéből 1912-ben szakadt ki a Hajdúdorogi Egyházmegye, amely 2015-ben metropóliai rangot kapott. Alá tartozik a Miskolci és a Nyíregyházi Egyházmegye. Az egyház 300 ezer hívőt, 300 lelkészt tart számon.

Dudás Előd: *Magyarországi szlovén kéziratos énekeskönyvek Kétvölgyön*

Előadásomban öt 19. századi, magyarországi szlovén kéziratos énekeskönyvet mutatok be a Vas megyei Kétvölgy településről. A településen fellelt énekeskönyvek jól illeszkednek abba a gazdag kéziratos énekeskönyv hagyományba, amely a muravidéki szlovén nyelvterületen kibontakozott, s amelynek legrégebbi darabja a 16–17. századból származó *Martyánczi-énekeskönyv*. Ebben a kontextusban mutatom be a szóban forgó 19. századi énekeskönyveket is, utalva a szövegegyezésekre, illetve az eltérésekre is. A továbbiakban az énekeskönyveket nyelvi szempontból elemzem.

Dudás Mária: *Egy XVII. századi bolgár kézirat nyelvi sajátosságai*

(Тихонравовски дамаскин)

A damaszkin irodalom az egyházi liturgikus könyvek kiemelkedő részét képezik. A damaszkin krónikák idővel egyházi gyűjteményekké bővültek. Nyelvezetük egyszerű és mindenki számára érthető volt. Ez a tulajdonságuk a nyelvtörténet számára kiemelkedő jelentőséggel bír. Nyomon követhető a szintetikus óbolgár nyelv analitikus nyelvvé történő folyamata és átalakulása. Az előadás bemutatja a XVII. században íródott Tihonravovi damaszkin felépítését és nyelvi sajátosságait.

Magyarország és a keleti kereszténység –
kultuszok, templomok, nyelvemlékek
Budapest, 2016. május 24.

Földváry Miklós István: *Grekofil latinok: egy „műgörög” szertartás
az államalapítás korából*

Az Árpád-kori magyar liturgiátörténet legkorábbi forrásában (ún. Hartvik-agenda) van egy „a görögök szokása szerint” megjelöléssel ellátott (*In vigilia Epiphaniæ benedicatur aqua, ut mos est Græcorum, ante vespas sive in octavis*), nagyszabású, ünnepélyes vízkeresztí vízszentelési szertartás. Ennek kirajzolódó eredetét, európai kapcsolódási pontjait és vélt vagy valódi „görögségét” igyekszik tisztázni az előadás.

Golub Xénia: *A grábóci szerb ortodox monostor művelődés-
és művészettörténeti jelentősége*

A grábóci Szent Arkangyalok-monostor 16. század végi alapításától fogva lelki-szellemi központja a Magyarország területén több hullámban megtelepedett szerb népességnek. Könyvtára hazánk egyetlen ortodox monostori könyvtára, temploma pedig barokk enteriőrjének köszönhetően a Budai Szerb Ortodox Egyházmegye egyedülálló művészeti emléke.

Menyhárt Krisztina: *Szt. Marina/Antiochiai Szt. Margit kultusza a bolgár és a magyar
néphitben*

A legmelegebb nyári időszak egyik fontos szentje a bolgároknál Szt. Marina (július 17.), akinek alakja ötvözi a keresztény kultusz vértanúszentjének, illetve kereszténység előtti démonasszony/természetősanya vonásait. Az ő ünnepének időszakára esett az első termés betakarítása, ezért választották őt patrónusuknak a Polikraiste faluból származó bolgárkertészek is. Marina a katolikus egyháznak is szentje, aki Antiochiai Szt. Margit néven ismert. Az előadás témája a szenthez fűződő magyar és bolgár népi elképzelések összehasonlító vizsgálata, a párhuzamok és az eltérések feltárása, amelyeket a hivatalos pravoszláv és katolikus életírás elemeivel vetünk össze.

Magyarország és a keleti kereszténység –
kultuszok, templomok, nyelvemlékek
Budapest, 2016. május 24.

Mihajlov Kamen: Könyvek és pravoszláv kánon

Az előadás a Pest-Budán, a bolgár újjászületés idején kiadott pravoszláv könyveket vizsgálja. Manjo Sztojanov leírása alapján ezek száma több, mint 54. Első pillantásra a pravoszláv kánon elemei tisztán formálisak – az egyházi szláv betűkészlet és a könyvek kivitelezése. A gyakorlatban azonban a folyamat sokkal komolyabb belső jellemzőket mutat. Mindenek előtt ki kell hangsúlyozni, hogy a két város (amelyek adminisztratív szempontból még nem egységesek) prof. Szava Szivriev szavai szerint a bolgár újjászületés korabeli kultúra „kihelyezett központjai”. És itt nemcsak a kétségtelenül jó műszaki és anyagi feltételek játszanak szerepet, amelyeket a szerzők számára biztosítanak. Úgy tűnik, a nyomdák által kínált termékek a minőség, a presztízs és az aktualitás szempontjából valamilyen kialakult standardjáról lehet szó. Még tisztázásra szorul, hogy e két osztrák-magyar város állandó vagy csak átmeneti központjai voltak-e a bolgár emigránsoknak, kereskedőknek, munkásoknak. mekkora lehetett a kereskedelmi irodák, a szerződő felek és a tőzsdei ügyletek száma. Az óbolgár hagyományok, amelyeket aktívan újítottak fel a bolgár újjászületés idején feltehetően a köztes állomás helyzetével ruházták fel Pest-Budát Brassó és Lipcse között, amelyek a bolgár emigránsok, tanulók, egyetemisták és kereskedők ismert központjai voltak. Külön vizsgálatot érdemel a nyomdászok vizsgálata. Szláv hovatarozásukat nem kell bizonyítani, mert a szószedést és a tördelést nem tudnák olyan emberek végrehajtani, akik nem ismerik az egyházi szláv nyelvet. A hibák csekély száma egyértelműen alátámasztja ezt az állítást. A könyvtetek kialakításának, a szövegek elhelyezkedésének az oldalakon, illetve a dekoratív elemek részletes elemzése a nyugati/katolikus hatásról tanúskodik a pravoszláv tartalmú könyvek esetében is.

Nagy Márta: Templomábrázolás Hrisztofor Zefar Szent Naum-metszeten

Hrisztofor Zefar 1743-ban egy macedovlach kereskedő, Bikerasz Naum megbízásából, két – ikonográfiaailag közel azonos – Ohridi Szent Naumot ábrázoló metszetet készített. Az idegenben élő megrendelő óhazai kötődésének megnyilatkozása a szülőföld legjelentősebb szentjének a megjeleníttetése. A metszet kilenc kompozíciójában tűnik föl a Naum által alapított ohridi templom „képe”. Ezek közül mindössze egy ábrázolás közelít a templom valós

Magyarország és a keleti kereszténység –
kultuszok, templomok, nyelvmélekek
Budapest, 2016. május 24.

képéhez, ami szokatlannak tűnhet, hiszen a megrendelő számára fontos volt a szülőföld legjelentősebb kultuszhelyének a pontos földidézése.

Papadopulosz Petkova Adriana: *Vallás és hagyományos kultúra a magyarországi bolgároknál*

A jelen előadás témája a magyarországi bolgár közösség szokásainak bemutatása a kultúra hagyományos és keresztény elemei szempontjából.

Papp Izabella: *Az ortodox vallás szerepe a magyarországi görögség emlékéanyagában*

A 17-18. században Magyarországra érkező, majd itt letelepedő balkáni kereskedők az azonos vallás és a nyelv segítségével próbálták megőrizni identitásukat. Kis létszámuknál fogva a második, harmadik generáció tagjai a nyelvet már nem tudták megtartani, de a vallás nagyon fontos összetartó erőt jelentett számukra évszázadok elteltével is. Ezt bizonyítják az általuk építtetett templomok, vallási tárgyak, síremlékek is. Az írásos emlékekben is megjelenik a vallás fontossága, ami különösen jól érzékelhető egyik legszemélyesebb forrásanyagokban, a végrendeleteikben.

Az előadásban illusztrációs anyag segítségével szeretném érzékeltetni, milyen módon próbálták megőrizni a magyarországi görögök az ősi vallást, hogyan és meddig sikerült ez az idegen nyelvi és vallási környezetben.

Pozsgai István: *A tőszámnevek névszókkal alkotott kapcsolatai a Codex Zographensisben*

Az előadás célja a tőszámnevek névszókkal alkotott kapcsolatainak vizsgálata a X-XI. századi óbolgár Codex Zographensisben. Bemutatjuk a tőszámnevek névszókhöz történő különféle kapcsolódási típusait, mint pl. a különböző számban való egyeztetés útján vagy a genitivus partitivus segítségével megvalósított kapcsolatokat. Figyelmünk elsősorban azokra a jelenségekre irányul, amelyek összefügghetnek a tőszámnevek kapcsolódási típusainak egységesülésével. A kapott adatokat összevetjük óorosz kódexek adataival is.

Magyarország és a keleti kereszténység –
kultuszok, templomok, nyelvemlékek
Budapest, 2016. május 24.

Puskás Bernadett: *Szent Paraszkéva és a Kárpát-vidék női szentjei az ikonfestészetben*

A Kárpátok mentén, Magyarországon és Lengyelországban a fennmaradt késő középkori posztbizánci ikonok stílusában, tematikájában a határhelyzetből adódóan, az alapvetően keleti és nyugati kapcsolatok mellett, különös szerep jutott a déli, balkáni hatásoknak. Jelentős számban készültek Szent Paraszkévát ábrázoló táblák, hisz népszerűsége olyan jelentős helyi szenteket előzött meg, mint Szent György vagy Szent Demeter nagyvértanúk. Alakjában a névazonosság miatt két szent személye kapcsolódott össze, a kisázsiai Ikonía nagyvértanúnőé és a Tarnovoi Szent Paraszkéváé, akinek tisztelete a régió délről történt betelepülésével nőtt meg, többek között Griborij Camblak kijevi metropolita személyes kötődései miatt is. A szent ikonjai többnyire hagiografikus jelenetekkel készült egész alakos ábrázolások. Ezek variánsait tekintjük át.

Terdik Szilveszter: *Változó nyelvhasználat a hazai görögkatolikus közösségekben*

Amiről az ikonok tanúskodnak

A reformkorban kezdett felerősödni a magyarországi görögkatolikus közösségek egy részében az a törekvés, hogy az istentisztelet nyelve az egyházi szláv és a román mellett - vagy inkább helyett – a magyar legyen. A liturgikus nyelvért folytatott küzdelemhez a saját magyar görögkatolikus egyházmegye alapításának célja társult. A küzdelem fél sikerrel zárult: 1912-ben ugyan megalapították a Hajdúdorogi Egyházmegyét, de a magyar nyelv liturgikus használatát a Szentszék megtiltotta. Az ikonon szereplő szentírási és liturgikus idézetek sorsa gyakran híven tükrözi az adott közösség liturgikus nyelvhasználatának változását. Előadásomban néhány karakteres példa segítségével szeretném ezt a folyamatot és hátterét bemutatni.

Magyarország és a keleti kereszténység –
kultuszok, templomok, nyelvemlékek
Budapest, 2016. május 24.

Tóth-Révész Éva: *A keleti kereszténység a kora Árpád-korban*

A keleti kereszténységről biztos, forrásokban nyomon érhető adatunk a X. század közepéről van, mikor is előbb Bulcsú és Termacsu, majd Gyula kint jártak Bizáncban és megkeresztelkedtek. A Gyula által hozott missziós püspök, Hierotheos és utódainak működésére nézve megosztottak a vélemények. Előadásomban bemutatom a különböző véleményeket, köztük a sajátomat is. Felvázolom, hogy ezek szerint milyen formában, mely részén az országnak és meddig működtek, működhettek Magyarországon ezek a keleti főpapok.

Zsilák Mária: *Magyarországi szlovák települések keleti rítusú nyelvemlékei*

Északkelet Magyarország szlovák településeinek lakossága részben görögkeleti vallású. E települések gyakran nemzetiségi tekintetben is vegyesek, szlovák-ruszin nyelvűek lakják őket. Főként vallási nyelvemlékeikkel különülnek el, népi imáik nyelvezete igen jellegzetes, vallási tárgyú könyveik cirill betűsek. E kistelepülések hagyományos kultúrája – eltérően más, szlovákok lakta vidékektől – kevésbé feldolgozott.

VÁRNEGYED

A BUDAPEST I. KERÜLET BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA • WWW.BUDAVAR.HU • XXI. ÉVFOLYAM, 10. SZÁM, 2016. MÁJUS 20., PÉNTEK

Új kiállítás a Várnegyed Galériában

Babaházak, babák, mackók

Június 2-án 18.00 órakor nyílik Drén Éva aranykoszorús mester, miniatűr készítő, Karlócai Mariann játékgyűjtő, Lőrincz Piroška textilműves, Manzák-Simon Kata aranykoszorús mester, maciműves

BABAHÁZAK, BABÁK, MACKÓK című kiállítása a Várnegyed Galériában

A kiállítást megnyitja: dr. Boros Marietta néprajzkurátor, és Helmich Katalin a Mese múzeum vezetője.

Köszöntőt mond: dr. Nagy Gábor Tamás Budavár polgármestere. Közreműködnek: a Farkas Ferenc zeneiskola diákjai

A kiállítás megtekinthető 2016. július 9-ig, keddtől szombatra 11.00-18.00 óra között. A Várnegyed Galéria elérhetőségei: Budapest I. Barthyány utca 67. Telefon: 06-1-214-4450

A Várnegyed Galéria kiállításai ingyenesen látogathatók.

Történelmi városrészek összefogása

Az együttműködési megállapodást aláíró polgármesterek: Radostav Stevcik, Pozsony, Mag. Markus Figl, Bécs, dr. Nagy Gábor Tamás, Budavár, Oldrich Lomecky, Prága és Piotr Kazimierczak, Warsó első kerületének vezetői

Bécs, Budapest, Pozsony és Prága első kerületeinek polgármesterei 2007. május 7-én négyoldalú Együttműködési Megállapodást kötöttek. Ezt a megállapodást idén, ugyanazon a napon aláírásukkal erősítették meg, illetve Warsó Belvárosával bővítették ki az együttműködők körét.

A most aláírt együttműködési megállapodás célja, hogy Ausztria és a V 4 tagországok fővárosainak belső kerületei kicseréljék tapasztalataikat a kultúra, a turisztika, a városüzemeltetés és műemlékvédelem területén. A közös célok közt szerepel, hogy kölcsönös érdekeken alapuló szoros együttműködés alakítsanak ki a turizmus fejlesztésére, a turizmushoz kapcsolódó közlekedési és infrastrukturális tapasztalatok cseréjére, a városaik által alkalmazott jó gyakorlatok kölcsönös megismerésére, a műemlékvédelem területén szerzett ismereteik megosztására, hagyományaik apolására és bővítésére, valamint a polgárok és a civil szervezetek kapcsolattartásának segítésére.

A szándéknyilatkozat leszögezi, a jelenlegi globalizált világban meg kell próbálni a társadal-

mi együttműködés legkülönbözőbb területein egyesíteni tudásukat, tapasztalataikat, miáltal hatékonyabb válaszokat lesznek képesek adni a felmerülő kihívásokra, s így közös erővel könnyebben elérhetik céljaikat a régióban, továbbá jobban képviselhetik érdekeiket Európában.

A Budavári Önkormányzatnak eddig is voltak kétoldalú kapcsolatai az egyes önkormányzatokkal, de arra eddig nem volt példa, hogy egy találkozó mind az öt kerület vezetése bemutatkozson" – fogalmazott dr. Nagy Gábor Tamás polgármester, s hozzáfűzte: meg kell haladni azt a gondolkodásmódot, amely szerint a másik városban turisztikailag vagy gazdaságilag legyőzendő felet lássunk. Az egész régió vonzeréjét növeli, ha a városok együtt fejlődnek és lesznek stabilak.

Markus Figl, az Innere Stadt, Bécs Belvárosának első embere kiemelte: bár különböző országok fővárosainak, különböző kerületeit képviselik, szerinte mindannyiuknak vannak hasonló problémái és az a találkozó lehetőséget kínál, hogy tanuljanak egymástól.

Radoslav Stevcik, Pozsony Óvárosának polgármestere úgy vélte: földrajzilag, történelmileg és

mentálisan is közel állnak egymáshoz, így fontos megosztani gondolataikat, ki hogyan látja a jövő példaként a parkolás, vagy kultúra kérdésében.

Piotr Kazimierczak, Warsó Sródmiescse kerületének vezetője: kiemelte hasonló kerületekből hasonló városokból jöttek, ezért jó ötlet egy ilyen találkozó keretében megvitetni a problémáikat.

Oldrich Lomecky, Prága I. kerületének polgármestere fontosnak ítélte az öt közép-európai város történelmi városrészei közötti együttműködést, mert így együtt tudják megoldani hasonló problémáikat, mint a turistaforgalom, az adózás vagy a bevándorlás.

A május 6-án érkező vendégek a fogadásuk rendezett vacsorát követően ellátogattak Beethoven Budán fesztiválra. A másnapi konferencián az aktuális társadalmi események mellett megvitatott az uniós pályázati lehetőségeket, a közös városi problémák kezelését, és a további együttműködés formáit. Városnézést követően Beethoven koncertsorozaton Vásáry Tamás szonettjén bepillantást nyerhettek a honi zenei életbe. A muzsika után a polgármestereket diszvakorán látta vendégtől a Budavári Önkormányzat. D.

BUDAVÁRI GYERMEKNAP

KAPISZTRÁN TÉR, 2016. május 29., 09.30-14.30

Ebben az évben már fél 10-kor elkezdődik a műsor az újdonságként bemutatkozó **PARADANCE** 09.30 kerekesszékes táncsoporttal.

10.00-tól játékos kvíz, gyerekek színpadra vonása: **meglepetés!**

11.00 **BOLGÁR GYERMEK NÉPTÁNCSSOPORT**

11.20 Játékos kvíz, tombola

12.00 **CSILLAGSZEMŰEK** néptáncos előadása

12.30 Madách Musical: **GULLIVER**

13.30 **KOLOMPOS**

A részletes program és pontos időpontok a budavar.hu honlapon érhetőek el.

Elkészült a Széll Kálmán tér

Kevesebb, mint másfél év telt el azóta, hogy elkezdődött a Széll Kálmán tér teljes felújítása. Az átépítésnek köszönhetően javultak a tömegközlekedési kapcsolatok, kiépültek a fonódó csillamoszférát átvéve, és ami legalább ennyire fontos, újra megkezdődött a terület felújítása.